

70. (7381)2

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

Revízió 2023

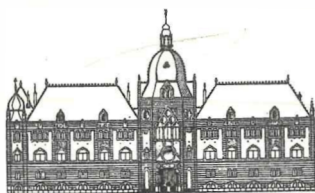
1.

AZ
IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
ÉVKÖNYVEI

III—IV.

1959

HFM Könyvtár
20260127

KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP KIADÓVÁLLALATA

BUDAPEST 1960

Főszerkesztő
DOBROVITS ALADÁR

Szerkesztőbizottság
DOBROVITS ALADÁR
HORVÁTH TIBOR
MAJOR GYULA

Szerkesztő
MAJOR GYULA

A fényképeket készítette
KÁRÁSZ JUDIT
az Iparművészeti Múzeum fotólaboratóriumában

TARTALOMJEGYZÉK

Dobrovits Aladár :	Az Iparművészeti Múzeum 1955—1959	5
Piroska Weiner :	Le plat de la force; un plat d'étain français du XVI ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs	13
Hedvig Szabolcsi :	Deux commodes de laque françaises d'époque Louis XV. au Musée des Arts Décoratifs	23
Sternegg Mária :	Íróalmáriumok Debrecenből	35
Héjjné Détári Angéla :	Az öntöttvas gyűjtemény új szerzeményeiről	49
Komádi István :	Az Iparművészeti Múzeum szecessziós gobelinjei a gödöllői művésztelep tükrében	69
Árpád Somogyi :	Nouvelles données sur la staurothèque byzantine d'Esztergom	81
Kiss Ákos :	A mozaikkészítés néhány kérdéséről	101
Horváth Vera :	Egy XVI. századi bécsi kártya	111
Nékám Lajosné :	A köszegi volt jezsuita patika	117
Krisztinkovich Béla :	Az Iparművészeti Múzeum „alvinci” újkeresztény fájánszai	137
B. Koroknay Éva :	A vaknyomásos Corvina kötésekről	157
Egyed Edit :	Az Iparművészeti Múzeum török zászlói	169
Tasnádiné Marik Klára :	A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája	179
Dömötör Sándor :	A szombathelyi múzeum török kendője	195
Marthe Schubert :	Une chasuble du XV ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs	203
Soproni Olivér :	Régi magyar ólomázas kerámia	223
Judith Koós :	Un livre rarissime italien du XVI ^e siècle au Musée des Arts Décoratifs : le thesauro de scrittori	249
Dobrovits Aladár :	Az ipari formatervezés művészetének elmélete ..	273

HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM

Horváth Tibor :	Beszámoló a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum 1956—59. évi eredményeiről	281
Ervin Baktay :	Report on a voyage of study to India 1956/57	287
Ласло Ференци :	Вопросы хронологии некоторых кавказских спорадических находок коллекции Зичи	303
Tibor Horváth :	The new acquisitions of the Francis Hopp's Museum	321
Каранчи Ласлонаэ :	Неопубликованное бухарское седло в Музее Восточно-Азиатского Искусства Имени Ференца Хоппа	335
Murányiné Tóth Edith :	A Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum újabb tibeti szerzeményei	341
Pajor Géza :	A Keletázsiai Művészeti Múzeum egyik újabb szerzeménye — egy rekeszszománc váza	353
Ju. A. Miller :	A Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum „török” füstölőjének meghatározása	363

A HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM
ÚJABB TIBETI SZERZEMÉNYEI

A Budapesti Járműfejlesztési Intézet és a Csepel Autógyár 1956 őszén közös expedíciót indított Tibetbe egy új típusú Csepel hegyi-teherautó kipróbálására. Az expedíció tagjait ez alkalomból fogadta a Dalai és a Panszen láma. Az egyházfők különböző tárgyakkal ajándékozták meg a küldöttséget. A fentemlített két intézmény szívessége folytán e tárgyak közül az iparművészeti jellegűek a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum, az állathörök az Országos Természettudományi Múzeum tibeti gyűjteményét gyarapítják.

Tanulmányunkban nem tűzhattük ki célul a tibeti iparművészet különböző ágainak és azok történelmi kialakulásának elemző ismertetését e néhány tárgy alapján, mindössze arra vállalkozhattunk, hogy az ajándéktárgyakat ismertessük, felhívjuk a figyelmet néhány jellegzetes változásra, amely a velük kapcsolatos iparágakban végbement és ennek kapcsán ismertessünk néhány olyan intézkedést, amely Tibet békés felszabadítása óta a szóbanforgó iparművészeti ágakat jelentősen befolyásolta.

*

A fémművesség Tibet egyik legősibb iparága. Tárgyainak túlnyomó része a lamaizmus kultuszához kapcsolódik. Még a kifejezetten mindennapi használatra készített edények és eszközök díszítésében is nagy szerepet játszik a valóságos jelképek alkalmazása. Különösen érvényes ez a buddhizmus kedvelt állat- és növényábrázolásaira (makara, oroszlán, lótusz stb.). Az eddigi kutatás során általában a tibeti fémművesség négyféle stílusirányáról beszélnek. Ezek közül a legrégebbinek tartják az Észak- és Közép-Tibetben honos stílust, amely főleg a vasat használja fő nyersanyagul. A kutatók nagyrésze az eurázsiai állatstílus folytatását látja benne és ezt tartja az eredeti tibeti stílusnak.¹ A nyugat-tibeti vörösréz tárgyak absztrakt mintáiban az arab—perzsa—indiai díszítőművészet hatásait fedezik fel. A kelet- és közép-tibeti bronz- és rézedények díszítésére a festői jellegű növényi elemeket szívesen alkalmazó kínai ornamentika volt nagy befolyással. Általában még bizonyos nepáli hatással is számolnak, különösen a finoman megmunkált filigrán díszítéses ötvöstárgyak esetében.²

¹ Roerich, G.: The animal style. Prag, 1930.; Hummel, S.: Geschichte der tib. Kunst. Leipzig, 1953 ; Hummel, S.: Tibetisches Kunsthandwerk in Metall. Leipzig, 1954.

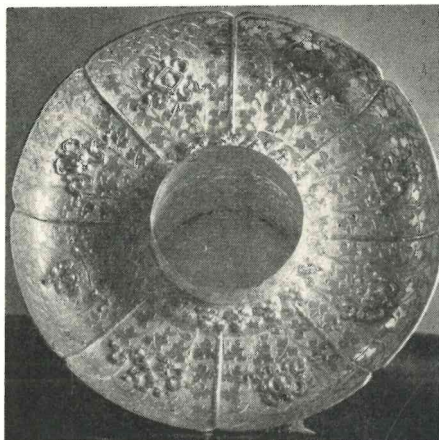
² Hummel, S.: Tibetisches Kunsthandwerk in Metall. Leipzig, 1954.

1. kép. Ezüst teáscsésze aljjal

Az ajándéktárgyak között két ezüst teáscsésze-alj és fedő, és egy fedéllel és veretekkel ellátott cserépkanna képviseli az újtibeti fémművességet. (1—4. kép.) A csészealj magas, felfelé keskenyedő, cilindrikus talpon elhelyezkedő nyolcszirmú lótzsalakú tál, szélein felhajlik, középső kerek nyílásánál gyűrűszerűen van ráhúzva az üreges talpra. A talp alul fedett. (2. kép.) Az egész csészealjat tehát három részből, egy csonkakúp palástból, egy kerek talpzáró lemezből és a közepén kivágott lótzsal alakú tálból forrasztották össze. Mind a tálka, mind a talp egész felülete véséssel és domborítással díszített. A talpon két palmettasor között, négy, sarkainál karélyosan levágott téglalapalakú mező fut körül. A mezőket körülhatároló profilírozott keretet az egymással érintkező oldalakon, közepén egy-egy őszibarackvirág fogja össze. Az egyes mezőkben a kínai virágzimbólika kedvelt növényei, az őszibarack, a gesztenye,

a gránátalma és a peonia helyezkednek el. A virágos ágak alatt madarak tanyáznak. A talp alján, a talpzáró lemeznel egy zsinórdíszes és egy bambusztörzsre emlékeztető sáv zárja le a domborított díszítést. A talp felső végére, amely a lótuszvirág alakú tálkára merőlegesen álló csészetartó gyűrűt alkotja, zeg-zug vonalakat és az ebből kialakult háromszögalakú mezőkbe palmettákat véstek. Az alap nagyon finom, apró vonalakkal karcolt, ezáltal matt felületté változott, s ebből selyemfénnel emelkedik ki a díszítés. A csészetartó-gyűrű körül domborított palmettasor foglal helyet. Ebből indul ki sugáralakban a nyolc lótuszszirm. Az egyes szirmokat bambusztörzsszerű csíkok választják el egymástól. A szirmokat bevésített indák és domborított szimbolikus jelek díszítik. Ezek a jelek kifejezetten kínai jellegűek, de csak részben egyeznek meg a „Nyolc Drágaság” (pa pao) néven ismert kínai emblémákkal.³

2. kép. Teascsésze felülről nézve

A fedő kerek, lapos peremből, két lépcsőzetesen egymás fölé emelkedő és felfelé kisebbedő hengeres formából áll, amelyet lefelé fordított, gerezdes kiképzésű lótuszvirág koronáz. Csúcsán két kis virágból képzett foglalatban korálgöngy helyezkedik el. (3. kép.) A fedő egész felületét vésott és domborított mintázat díszíti. A lapos perem hármasszegélydíszét a már említett bambuszcső, egy zsinórdíszes sáv és legbelül egy meandersor alkotja. A mező, amit a szegélydísz lezár, bekarcolt alapon körbefutó indákkal díszített; ezek közül körös-körül nyolc domborított gránátalma ágacska emelkedik ki, mindegyik három-három gyümölcessel. A bevésott indadísz a fedél hengeres részein is folytatódik és dekoratív háttérrel nyújtja a magasan kiemelkedő domborításnak. Ez mind az alsó, mind a felső részen négy-négy medaillonból áll, közöttük egy-egy állatalak foglal helyet. Az alsó sorban levelekből alkotott keretben egy tigrist megfékező tibeti ruhás férfi látható, (3. kép) a háttérben virágzó fa. Ettől balra csintamánival játszó ötkarmú sárkány helyezkedik el. A következő medaillonban egy szarvas mellett álló kopasz, öreg férfiben, aki kezében őszibarackot tart — a taoista pantheon hosszú élet istenét, Souhszing lao-zsen-t ismerhetjük fel.⁴ Ezt a másik medaillontól egy fejét hátrafordító álló oroszlán választja el. A következő medaillonban pedig egy turbános férfialak a lamaista mitológiában fontos szerepet játszó „légi lovat”, (rlung-rta) vezeti kantárjánál fogva. A ló nyergén csintamáni, üstökében a nap és a hold szimbóluma. Föléje gránátalmaág hajlik. A medaillon mellett repülő Garuda látható, csőrében a kígyóval, üstökében a nappal és holddal. Az utolsó medaillonban egy fa alatt álló, különös turbánszerű fejdísszel ellátott férfi, jobb kezé-

³ Feddersen, M.: Chinesisches Kunstgewerbe. Berlin, 1939.; Lessing, F.: Über die Symbolsprache in der chinesischen Kunst. Sinica, IX. k. 3/4, 5, 6. füzet (1935.)

⁴ Lessing, F.: i. m. 3/4 füz. p. 132.

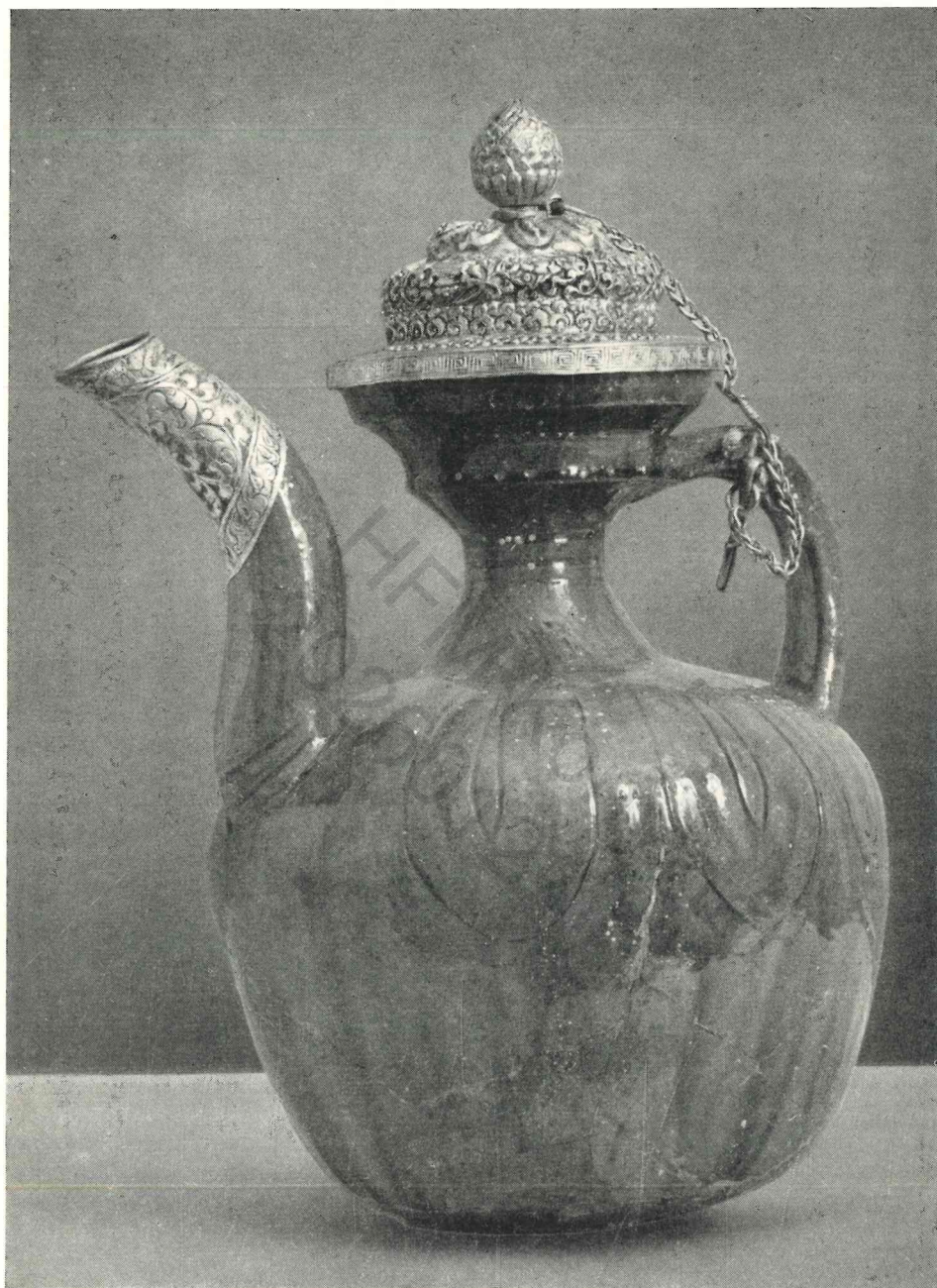
3. kép. Teáscsésze fedele

ben elefánt ösztökét (ankusa) tart, baljával agyaránál fogva vezet egy elefántot. Végezetül vicsorgó, ugrásrakész tigris zárja le a sort. A felső hengeres részt az alsótól zsinórdíszes szegélyű, domborított palmettasor választja el. Itt a medaillonban kettésével elhelyezve a taoista Nyolc Halhatatlan szerencseisten attribútuma látható.⁵ A medaillonokat szintén állatfigurák választják el egymástól: egyszarvú, makara, őz és egy felsőtestében sas, alsó testében oroszlánszerű állat. A díszítést felül a lefelé fordított lótusz mellett zsinórdíszes ratna-sor fejezi be. A fedél magassága : 8 cm, az alj magassága 8,3 cm. Leltári száma : 57.193.1—1, 1—2. 57.194.1—1, 1—2.

Az ilyen típusú csészealjak és fedelek használata mind profán mind vallásos célokra meglehetősen általános Tibetben. Hasonló edények ábrázolását már a XVII—XVIII. századi tibeti festményeken is megtaláljuk.⁶ Rendszerint kínai készítésű jáde, vagy porcelán csészék tartoznak hozzájuk. Múzeumunk darabjainak érdekessége főleg a díszítésben rejlik. Szokatlan, hogy lamaista tárgyakon a taoista mitológia szerencsét hozó jelképeit alkalmazzák. A megdolgozás módja, a festői hatásokra törekvő madár-, virágornamentika, az állatfigurák, főként az oroszlán, tigris és sárkány ábrázolása minden kétséget kizáró módon igazolja a kínai díszítőművészet erős befolyását. A kínai szimbolika elemeinek

⁵ Lessing, F.: i. m. m. f. p. 127.

⁶ Roerich, G.: Tibetan paintings. Paris, 1925.; Tucci, G.: Tibetan painted scrolls. Roma, 1949. Pl. O, P, T,

4. kép. Teáskanna cserépből, ezüst kiöntővel és fedéllel

használatában gyakorlatlanságra vall az a tény, hogy pl. az egyszarvút, amely a lamaista ábrázolásban nem játszik szerepet, szarv nélkül mintázták meg, a „Nyolc Drágaság” közül csak három egyezik a kínai mintaképpel; a pénz, a rombusz és a két keresztbetett rinocérosztülök. A többi öt közül három: a kettős vadzsra, a csengő és a váza három pávatollal a lamaista szimbolika körébe tartozik. Az előbbiekhöz még két, teljesen azonos palmettaszerű embléma is járul, amelyek szimbolikus jelentése ismeretlen. Mindez azt bizonyítja, hogy a kínai jelképek alkalmazása nem lehet régi keletű. Valószínűleg csak egyes darabokra szorítkozik, amelyek kínai exportra, vagy ajándékozási célokra készültek, és a kínaiak számára ismerős formanyelv alkalmazását tették szükségessé.

A teáskanna erősen porózus, vörös cserépből készült gömbölyű fenekű, talp nélküli mázas edény, ezüstfedéllel és kiöntőcső-védővel. Feltehetőleg külön talpra helyezték. A kerek, hasas testhez erősen behúzott nyak és kifelé hajló, profilírozott szájerem járul. A kutatók nagyrésze ebben a formában a kultikus és profán célokra egyaránt használatos ezüstveretes vörösréz, ill. bronz teáskannák utánzatát látja.⁷ A nyak felső részéből keskeny fül indul ki az edény vállához. A fül át van fúrva. A lyukon áthúzott gyapotdarabkához csíptetőszerű nyúlvánnyal erősítették a fedelet tartó ezüstláncot. A lánc közepén két, rugós megoldással összefogott gyűrűhöz kapcsolódik és a végén karika erősíti a fedél tetejéről kiemelkedő fülecskéhez. A fedél kerek, lapos, le-hajló peremből, két lépcsőzetesen egymásfölé elhelyezkedő és fokozatosan kisebbedő hengeres részből áll, tetején lótuuszimbó alakú díszítmény. Egész felületét vésés és domborítás borítja. A szegélydiszt vésett meandersor, valamint zeg-zug vonalban elhelyezett félbevágott őszibarackvirágok sora alkotja. Ezt kettős domborított palmettasor követi, majd hullámvonalban kígyózó indák között a nyolc buddhista jelképet (hal, váza, lótuusz, kagyló, végtelen csomó, kerék, zászló, napernyő) láthatjuk. A felső hengeres részt domborítással tizenhatlevelű lótuuszvirággá képezték ki. A füllel megközelítőleg egymagasságban az ellenkező oldalon van a kanna kiöntőcsőve, végére erősített ezüst védő lemezzel, amelyet vésett inda és virágmotívumokkal díszítettek. Az edényt repesztett aranyosbarna máz borítja, több helyen zöldes foltokkal. A máz alatt a nyaktól kiindulva a hasig köröskörül hat bemélyített lótuusz szírom látható. A máz porózus, lepattog, sok az égetési hiba és légbuborék. Az ilyen típusú kerámia Lhasszán kívül Kelet-Tibetben otthonos.⁸ Magassága 24 cm., leltári száma: 57.192.1.1.

A Tibet iránti művészettörténeti érdeklődés Európában alig néhány évtizedes múltra tekinthet vissza. Érthető módon elsősorban a két legjellegzetesebb művészeti ág, a festészet és a szobrászat vonta magára a figyelmet és az iparművészet kutatása meglehetősen háttérbe szorult. Különösen mostoha helyzetben van ilyen szempontból a szőnyegszövés. Szakirodalma egyáltalán nincs. Még az útleírásokban is csak szórványosan találunk idevonatkozó adatokat.

A szótári anyag vizsgálata során többféle szőnyegtípusról szerzünk tudomást: a *sztan* ülőszőnyeg, de egyben nyeregtakarót is jelent.⁹ A. Tafel,

⁷ Hummel, S.: Geschichte der tib. Kunst. Leipzig, 1953. p. 109.

⁸ Asboe, W.: Pottery of Ladakh, West-Tibet. Man N° 4. 1946.; Hummel, S.: Geschichte der tib. Kunst. Leipzig. 1953. p. 109

⁹ Das, S. Ch.: Tibetan—English Dictionary. Calcutta, 1902. p. 548; Jäschke: Tibetan English Dictionary. London. 1949.

5. kép. Téglalap alakú dreu-rnog szőnyeg

Meine Tibetreise c. munkájában említi, hogy Ninghsziában, mely már a XVII. században Kína egyik legfontosabb szőnyegszövő központja volt, és nagy kereskedelmi forgalmat bonyolított le. Belső-Ázsia és Tibet számára készítettek ilyen csomózott technikájú nyeregtakarót.¹⁰ Ugyanitt készítették a lámák számára a *bramzi* vagy *kha-ga-ma* nevezetű ülőszőnyeget. Ez egy kis, ülésre szolgáló négyszögletes, és egy nagyobb téglalapalakú darabból áll. Az utóbbit az ülés hátlapjára terítették. Már a XVII—XVIII. századból való tibeti festményeken is gyakran találkozunk ilyen szőnyegek ábrázolásával.¹¹ A *gdan* kifejezés ülőszőnyeget, illetve párnát jelöl, ezekből közönséges emberek öt darabot, az előkelőek kilencet helyeznek egymás fölé. Ábrázolásával szintén találkozunk azonban nem lehet pontosan megállapítani, hogy csomózott, szőtt vagy nemez-ből készült-e.¹² Az ülőszőnyeg negyedik típusa a *par-tan*, amely csomózott technikával készül, és négyszögletes alakú.¹³ A *dreu-rngog* kifejezés a sűrű csomózású szőnyeg megjelölésére szolgál.¹⁴ Az útleírások négyfajta szőnyegtípusról tudósítanak:

1. Nagyobb méretű, téglalapalakú fajta, a földre terítik.
2. Kisebb méretű ülőszőnyeg.
3. Egyszínű, meandersorral díszített futószőnyeg, újabban gyártják.
4. Nyeregtakaró, amely három darabból áll, kettőt oldalt a nyereg alá helyeznek el, a harmadikkal a nyeret borítják le.¹⁵ A Tucci és a Roerich gyűjtemény publikált képanyagának, valamint a Keletázsiai Művészeti Múzeum tibeti festményeinek átvizsgálásakor arra a megállapításra jutottunk, hogy az „indiai stílusban” készült festményeken a szőnyegnek alárendelt szerepe van. A lamista pantheon istenalakjai és szentjei lótusztrónuson állnak vagy ülnek kizárólag a szerzeteseket ábrázolják, egyszerű, inkább gyékényre emlékeztető, díszítés nélküli szőnyegfélén ülve.¹⁶ Ezzel szemben a kínai stílusú képeken nagyon gyakori a díszes szőnyegekkel letakart ülések ábrázolása.¹⁷ Még a kifejezetten aszketikus életmódot folytató budhista szentet, Krisnácsárját is úgy festették le, hogy ülepárnára borított két réteg szőnyeggel letakart farkasbőrön ülve elmélkedik magányában.¹⁸ A festményeken ábrázolt szőnyegek díszítése sok esetben megegyezik a kínai és keletturkesztáni szőnyegek közismert motívumaival. Képviselve van a meandersorral, a meander és szvasztika kombinációjából adódó mintával szegélyezett, sőt a sárkány-főnix díszítéses szőnyegtípus is.¹⁹ Ezek a tények, valamint az, hogy a tibeti szőnyegek rajza, színezése, díszítőelemei a kínai szőnyegszövéshöz való szoros rokonságra mutatnak, valószínűvé teszi azt a feltevést, hogy a tibeti szőnyegszövéshöz kínai ösztönzésre alakult ki.

¹⁰ *Tafel, A.*: Meine Tibetreise. Stuttgart—Berlin—Leipzig 1914.

¹¹ *Tafel, A.*: i. m.

¹² *Das, S.*: *Ch.*: i. m.; p 659 *Jäschke*: i. m.

¹³ *Das, S.*: *Ch.*: i. m.; p 781 *Jäschke*: i. m.

¹⁴ *Das, S.*: *Ch.*: i. m.; p 657 *Jäschke*: i. m.

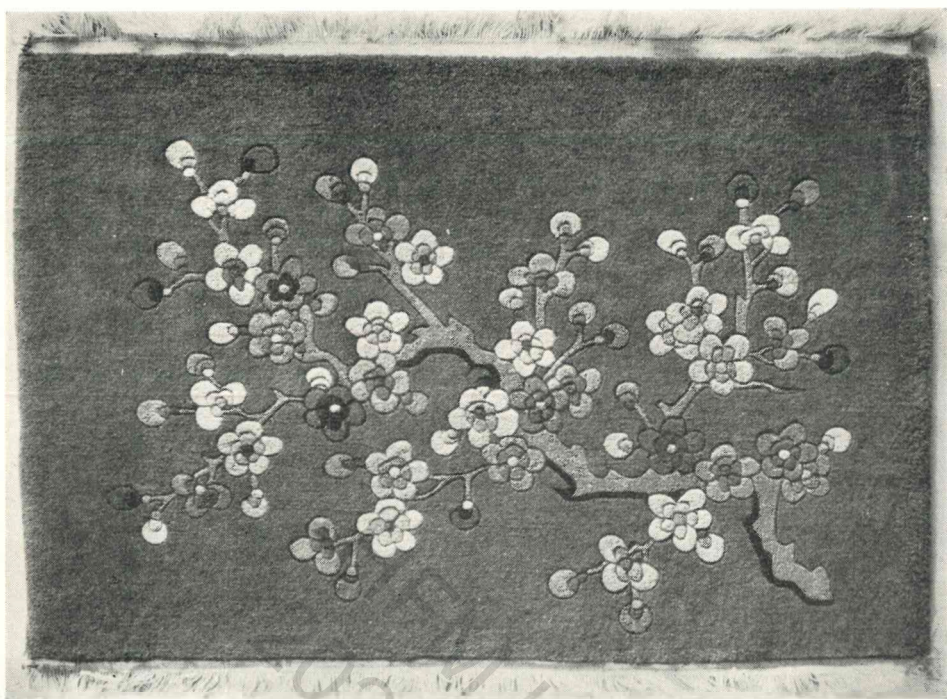
¹⁵ *Rockhill*: The Land of the Lamas. New-York, 1891.; *Tafel, A.*: i. m. Patkó Imre szóbeli közlése alapján.

¹⁶ *Tucci, G.*: i. m. Pl. H, I, 23, 25, 40

¹⁷ *Roerich, G.*: Tibetan paintings. Paris, 1925. Pl. 1, 2, 4, *Tucci, G.*: i. m. Pl. L, P, Q

¹⁸ *Tucci, G.*: i. m. Pl. L.

¹⁹ *Bode, A.*: Altorientalische Tierteppiche. Wien, 1895.; *Tucci, G.*: i. m. Pl. 49, 87, *Werner—Grote—Hasenbalg*: Der Orientteppich. Seine Geschichte und seine Kultur. Berlin, 1922. Band III. Taf. 108-120

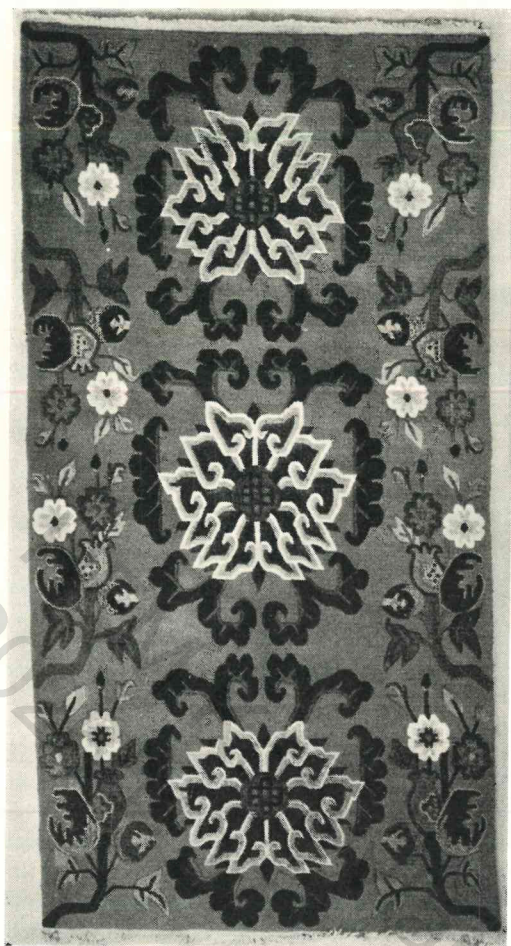

6. kép. Ülőszőnyeg

Tibet békés felszabadulása óta újabb erős kínai hatás érte ezt az iparművészeti ágat. A tibeti szőnyegek csomózása meglehetősen ritka volt, és ez tartóságukat nagy mértékben csökkentette. A Dalai láma lhasszai szőnyegszövő műhelyéből 1953-ban küldöttség ment Pekingbe segítséget kérni a szőnyegszövési technika megjavításához. Hat kínai szakember érkezett Lhasszába tervrajzokat is hozva magukkal. Ezek egyike lett az üzem vezetője. A tiencsini reliefnyírásos, sűrűbbesomózású technikát tanították meg a tibeti munkásoknak. A díszítésnél részben kínai, részben tibeti motívumokat dolgoztak fel. Kezdetben csak a Dalai láma műhelyében alkalmazták az új munkamódszert, de hamarosan az arisztokrata családok is megkövetelték munkásaiktól, hogy eszerint dolgozzanak és hamarosan elterjedt Lhasszában. Tekintettel arra, hogy a lhasszai szőnyegszövő üzem kibővítését tervezik, eddig ugyanis csak a Dalai láma számára dolgoztak, s újabban át akarnak térni a kereskedelem számára való termelésre, várható, hogy a tien-csini technika egész Tibetben tért hódít.²⁰ Az alábbiakban ismertetjük a múzeumunk tulajdonába került szőnyegek, melyek közül kettő-kettő méretben és díszítésben azonos, három pedig egy garnitúrát alkot.

1—2. Téglalap alakú *dreu-rngog* szőnyeg (5. kép.) Alapanyaga durva sötétkék gyapjú, fehér gyapot keresztszálakkal. Anyaga erős anilinszínekkel festett gyapjú. Sötétkék alapon vörös, olajzöld, sárgászöld, világoskék, szürke

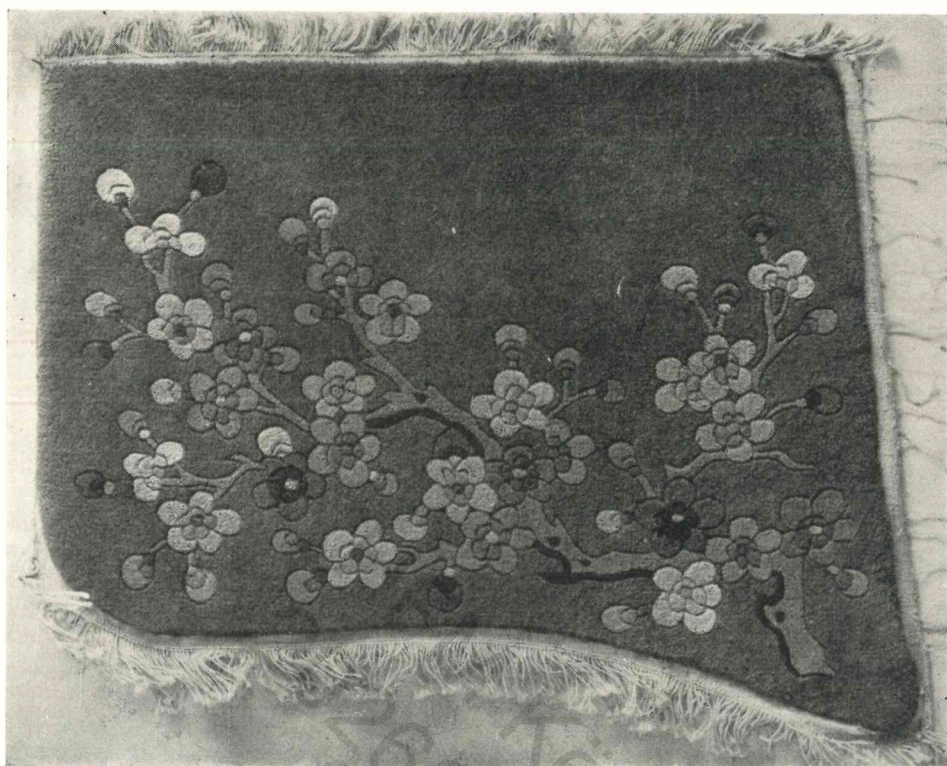
²⁰ Patkó I.—Rév M.: Tibet. Budapest 1957 p. 71.

7. kép. Ülőszőnyeg

és kárminpiros díszítés. Középen csintá-manikkal játszó, felhőkkel körülvett sárkány, négy sarkában egy-egy, csőrében jogart tartó fénix. Két rövidebb oldalán lótosz és peonia csokor, két hosszabb oldalán végigfutó virág- és indadísz látható. Két végén az alapanyag rojtozva. Perzsa csomózás. Csomószám : 1296. Mérete : 174×70 ; $172,6 \times 90$ cm. Leltári száma : 57.183 ; 57.184. Készült Lhasszában a Dalai láma szövőműhelyében.

3—4. Téglalap alakú dreu-rnog szőnyeg (7. kép). Alapanyaga, durvaszövő-sű fehér gyapot, fehér gyapjú keresztzálakkal. Anyaga erős anilin színekkel festett gyapjú. Cinóbervörös alapon, kármin, piros, rózsaszín, cinóberzöld és sötétzöld, kadmium sárga, sárgászöld, fehér, világoskék, sötétkék díszítés. Középen három, levelekkel medaillonszerűen keretezett lótoszvirág. Szélén, mindkét oldalon kettesével szembefordítva, négyszer megismétlődik az ismert kínai szerencse szimbolum, a „Gránátalma—őszibarack—Buddha ujja”

8. kép. Ülőszőnyeg

növényhármás. Két végén az alapanyag rojtozva. Perzsa csomózás. Csomószám : 836. Mérete : 171×88 cm; $176 \times 89,5$ cm. Leltári száma : 57.185 ; 57.186. Sikkhaceben készült.

5—6—7. Ülőszőnyeg-készlet. Három darabból (6—8. kép). A középső darab téglalap alakú, ehhez járul két kisebb, egyik oldalán íveltlen lekerekített oldaltalag. Az oldalrészeket szélesebb végüknél a középső darabhoz erősíthették, erre mutat az az öt cm széles sáv, amit az alapanyagból erre az oldalra ráhagytak. Valószínűleg szék vagy kerevet belső felének borítására szolgál. Alapanyaga durva szövésű fehér gyapot. Anyaga gyapjú. Világoszöld alapon barna, sötét okkersárga, rózsaszín, vörös, világoskék, világos sárga, ultramarinkék és lila színekkel díszített. Mind a három részben egy-egy aszimmetrikusan elhelyezett, virágzó szilvafaág. A szélesebb oldalakon az alapanyag rojtozva. Reliefnyírás. Perzsa csomózás. Csomószám : 832. Mérete : 65×48 cm ; 68×48 cm ; $86 \times 57,3$ cm. Leltári száma : 57.187.1.1 ; 57.187.1.2 ; 57.187.1.3. Készült Lhasszában, a Dalai láma műhelyében.

Az ajándéktárgyak között még két fehér és fekete jakszörből készült nemeztekeres, valamint két színesen csíkozott keskeny háziszőttés darab is szerepel. Az utóbbiból készülnek a tibeti nők kötényei. Tekintettel arra, hogy ezek inkább a néprajz, mint az iparművészetkutatás hatáskörébe tartoznak, nem foglalkozunk velük részletesebben.

HFM Könyvtár
20260127

Felelős kiadó:

Nemes Béla

a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata igazgatója

Főszerkesztő: D. Fehér Zsuzsa dr.

Felelős szerkesztő: M. Kabay Éva

Műszaki vezető: Szedlák György

Műszaki szerkesztő: Gellért Andor

Készült az MNOSZ 5601—54 sz. szabványa szerint,

B/5 alakban, 32 $\frac{1}{4}$, A/5 iv terjedelemben 1060 példányban
600131 Athenaeum Nyomda, Budapest (F. v. Soproni Béla)

233	Über germanische Habener	Oberungarische Habaner
236	Bácsa	Bócsa
240	Romanescae	Romaneasca
240	Mures-i	Hurez-i
240	Hurek	Hurez
240	Schmour	Seymour
249	Boegeng	Bogeng
255	Jorden	Jordan
258	incrits	inscrits
267	1468	1486
269	six	quatre
269	de gauche a droite	de droite a gauche
275	paeolitikum	paleolitikum
289	Kusingura	Kusinagara
290	Fig.3 Napalase . .	The Great Temple in Kanchipuram
291	Fig.4. Kailasanath etc.	Napalese Temple in Banaras
293	Fig.5. The Great etc.	Kailasanath Temple in Kanchipuram
290	(Fig.3.)	(Deleatur)
347	dreu-rngog	dreu-rngog

ERRATA:

		Corrig.
P. 3	vovage	voyage
9	Radisich	Radisics
12	Enghinben	Enghienben
14	indentique	identique
18	d' indentifier	d' identifier
28	marbe	marbre
30	Saint-Antonie	Saint-Antoine
32	Ouvre	Oeuvre
33	Festetich	Festetics
44	Hedving	Hedvig
50	IN DEN	IN DER
55	Bucheim	Buchheim
66	székesfehérvárott	Székesfehérvárott
82	dex	des
93	1228128	122-128
102	mosivum	musivum
102	Balce	Blake
103	Shamonard	Chamonard
104	Shrenel Károly	Chernel Kálmán
121	pertimentium	pertinentium
124	Receptórum	Receptórium
128	Audera	Andrea
132	von Römerstein . .	von der Römerzeit . .
132	Ronobarokovy	Ranobarokovy
133	Loebenbe	Leobenbe
138	megyesi	medgyesi
140	Voith	Voit
140	1957	1657
141	Lovkovitz	Lobkowitz
143	nundis	mundis
146	Slatincanu	Slatineanu
148	confarmationalis	confirmationalis
149	Ukrajnban	Ukrajnában
154	Kbenhavn	Köbenhavn
187	Széchenyi	Széchenyi
172	korán idézet	Korán-idézet
188	Csatkay	Csatkai
200	Sabriensis	Sabariensis
221	volouir	volloir
221	tessulo	tessuto
227	pourqui	pourqoi